

Riktlinje för röstmottagningsställen

Antaget av valnämnden 2026-04-23 § 16

Revideras senast 2030-04-23

Dokumentansvarig: kommunsekreterare

Innehållsförteckning

1	Inledning	3
2	Opartiskhet, transparens och bevarande av valhemligheten.....	3
3	Tillgänglighet	4
4	Fotografering och filmning i röstmottagningsställa	5

1 Inledning

En omfattande del av valförandet sker i ett röstmottagningsställe. Detta kan vara en vallokal eller en lokal för förtidsröstning. Dessa lokaler har med andra ord betydande påverkan på hur väljarna uppfattar valets genomförande och valresultatet.

Denna riktlinje beskriver både hur lokaler ska utformas och hur väljare och röstmottagare ska uppföra sig i och i anslutning till röstmottagningsställe, för att säkerställa opartiskhet, transparens, bevarandet av valhemligheten samt tillgänglighet. Riktlinjen beskriver också hur fotografering, filmning och ljudupptagning ska hanteras i röstmottagningsställen.

Valmyndigheten rekommenderar följande kriterier och egenskaper gällande lämpliga röstmottagningsställen:

- Tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning
- Lokalens förutsättningar att underlätta för väljarna att rösta
- Geografiskt avstånd för väljaren
- Praktisk placering, t.ex. närhet till annan service
- Lokalens förutsättningar vad gäller trängsel och köer
- Möjligheter till avgränsning, avskärmning och avskildhet
- Väljaren ska uppfatta lokalen som värdeneutral

Kravet om förbud mot propaganda måste alltid kunna upprätthållas.

2 Opertiskhet, transparens och bevarande av valhemligheten

Ett röstmottagningsställe ska inte ha anknytning till viss politisk sammanslutning och bör inte ha en sådan anknytning till en viss religiös sammanslutning eller till visst företag som kan påverka väljaren i samband med röstning. På ett röstmottagningsställe eller i ett utrymme intill detta får det inte förekomma propaganda eller annat som syftar till att påverka eller hindra väljarna i deras val. Väljare ska vara skyddade mot propaganda även när de köar för att få rösta.

Väljare får bära vilken klädsel de vill vid röstningen och en väljare som bär partipolitisk klädsel eller symbol får aldrig vägras att rösta. Den grundlagsskyddade rätten till religionsfrihet kan aldrig inskränkas. Det innebär att det alltid är tillåtet att bära religiös klädsel på och intill ett röstmottagningsställe.

Följande punkter ska efterlevas för att upprätthålla opartiskheten, transparens och bevara valhemligheten:

- Kläder och utrustning får inte ha partisymboler, politiska eller religiösa budskap, reklam och symboler
- Valurnan ska placeras så att en sittande person ser urnan samt iläggning av röster
- Valsedlarna ska placeras på en lämplig och avskärmd plats utan möjlighet till insyn
- Valurnan ska placeras så att en sittande person ser urnan samt iläggning av röster

- Inga Valaffischer, reklam och banderoller etc.
- Partier får inte dela ut valsedlar i eller utanför lokalen
- Utsmyckningen i lokalen måste vara värdeneutral

Följande lokaler bör undvikas att användas som röstmottagningsställen:

- Folkhögskolor med politisk eller religiös anknytning, alternativt med anknytning till ett företag.
- Studieförbund med religiös eller politisk anknytning.
- Folkets hus och bygdegårdar med politisk eller religiös anknytning.
- Församlingshem
- Skola med religiös huvudman

Ovannämnda kriterier på lokal måste alltid sättas i en kontext och ibland måste olika avvägningar göras där olika värden står emot varandra. Tillgänglighet kan motivera valet av en lokal som inte följer dessa kriterier, men där man exempelvis har möjlighet att ta ner utsmyckning som inte är värdeneutral. I andra fall så har lokalen, till exempelvis Folkets hus, inte längre en politisk anknytning då kommunen är huvudman i stället och således kan nämnden göra bedömningen att lokalen i dagens sammanhang är lämplig som röstmottagningsställe.

3 Tillgänglighet

Ett röstmottagningsställe ska underlätta röstning för alla väljare. När lokaler utses ska god tillgänglighet för väljarna därför väga tyngre än en i övrigt bättre lämpad lokal, även om den har anknytning till ett företag, en religiös sammanslutning eller liknande. En lokal med politisk anknytning som kan uppfattas som icke värdeneutral ska däremot inte användas. Det får heller aldrig förekomma propaganda eller annat som syftar till att påverka eller hindra väljarna i deras val på röstmottagningsställe eller i utrymme intill detta.

Följande punkter ska eftersträvas för att garantera tillgängligheten för alla väljare:

- Användning av parfym och andra starka dofter ska undvikas
- Skyltning i och i anslutning till lokalen ska vara tydlig
- Lokalen ska ha en god ljudmiljö
- Utformning av lokalen ska bidra till ett logiskt flöde för väljaren
- Bordsskärmar för röstning ska placeras så att det finns utrymme för en person som använder rullstol/permobil att svänga in och komma tätt intill bordet
- Möbleringen i lokalen anpassas så att person med rullstol, rullator eller permobil kan komma fram
- Vilstol eller bänk för väljare och besökare ska finnas
- Lokalen ska ha ett tillräckligt ljusinsläpp så att väljarna tydligt kan se valsedlarna
- Det ska finnas förstoringsglas att tillgå i röstmottagningsstället
- Dörrar ska kunna öppnas med automatisk dörröppnare. I annat fall ska dörrarna vara uppställda under lokalens öppettider
- Entré och ramper ska vara framkomliga
- Utrymningsvägar får ej blockeras

- Toaletter som kan användas av samtliga väljare ska finnas i lokalen
- Skyltar för parkering för rörelsehindrade i direkt anslutning till lokalen
- Skyltar med förbud mot rökning samt pälsdjur ska finnas i anslutning till lokalen
- Inga allergiframkallande växter, exempelvis Benjaminfikus
- Inga Pälsdjur i vallokalen (ledarhund undantages)
- Inga nötter i eller i anslutning till lokalen

4 Fotografering, filmning och ljudupptagning i röstmottagningsställen

I Sverige finns det inte något förbud mot att filma, fotografera eller ta upp ljud i en vallokal alternativt röstmottagningsställe. Ett röstmottagningsställe är en allmän plats dit allmänheten har tillträde under angivna öppettider. Röstmottagningen är offentlig och rösträkningen en offentlig förrättning.

Bild och ljudupptagningarna ska dock utföras på ett sätt som inte hindrar väljarna från att rösta eller avslöjar deras valhemlighet. Beroende på lokalens utformning kan den som besöker, fotograferar eller filmar på ett röstmottagningsställe behöva hänvisas till lämpliga platser för besökare, exempelvis stolar på ett visst ställe i lokalen, för att valhemligheten inte ska riskeras.

Enligt 8 kap. 4 § vallagen ansvarar röstmottagarna för ordningen i lokalen. De personer som finns i lokalen ska rätta sig efter de anvisningar som röstmottagarna ger för att röstmottagningen ska kunna genomföras. Blir det sådan oordning att den inte kan avstyras får röstmottagningen tillfälligt avbrytas.

Det får inte ske någon systematisk kameraövervakning av vallokalen då detta faller under kamerabevakningslagen (2018:1200). För detta behövs tillstånd så att kamerabevakningslagen och GDPR efterlevs.